

Egy alapkérdés

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 32. szám, 2022. augusztus 12.

Korunk alapvető kérdése: elkezdődött-e a harmadik világháború?

A jelek arra mutatnak, hogy igen.

Az első világháború, amely mindenekelőtt európai hatalmak küzdelme volt, és az utóbb splendifer izolációba vonuló Egyesült Államok nyerte meg, rettenetes következményeként hozta magával a bolsevikok győzelmét eredményező orosz polgárháborút, a brit és az oszmán birodalom hanyatlását, a Monarchia széthullását, majd az olasz fasizmust, a náci Németországot, Salazart, Francót, Horthyt, és a második világháborút, amelyet okkal tartunk az első folytatásának és következményének.

1939-re a katonai erőviszonyok Európában határozottan eltolódtak a tengelyhatalmak, elsősorban a békefeltételekre fittyet hányó és a világ szeme láttára fegyverkező náci Németország javára. Emiatt vált elkerülhetetlenné végül a szövetkezés a másik sötét birodalommal, a bolsevik Szovjetunióval, aminek a következményeit – az európai demokráciákat ismét győzelemhez segítő USA színre lépése után – saját bőrünkön is volt alkalmunk megtapasztalni. Németország és csatlósai ismét vereséget szenvedtek, Európa és maga Németország is kettészakadt, a Szovjetunió pedig diadalmasan, a Nagy Honvédő Háború máig ható legendájával gazdagodva jelent meg immár az egész világot fenyegető, egyre inkább megkerülhetetlen nagyhatalomként a nemzetközi színtéren.

Így hát nyomban beindult a Nagy Háború harmadik szakasza, az úgynevezett hidegháború, amelynek részeként számtalan helyi összecsapásban – ma úgy mondanánk: proxy háborúban – feszültek egymásnak a szemben álló felek, elsősorban az Egyesült Államok és a Szovjetunió.

Európában viszont 77 éven át nem tört ki nyílt nemzetközi fegyveres konfliktus, miközben világméretű változások zajlottak, végleg felbomlott a brit világbirodalom, atomhatalmak sora jött létre, eltűntek a még megmaradt nyugat-európai diktatúrák, állandó fenyegetéssé vált a nemzetközi terrorizmus, és az USA – elsősorban gazdasági erejével – végül megnyerte a hidegháborút is. Szétesett a végleg meggyengült Szovjetunió, szabaddá váltak a csatlós államok, így Európa immár demokratikus keretek között egyesülhetett. Ugyanakkor a világ második legnagyobb gazdasága és harmadik legerősebb katonai hatalma lett a ma is pártidiktatúráként működő, szemikapitalista Kína, amely visszakarta és gátlástalanul le is nyelte az egykor virágzó Hongkongot, megszegve az erre vonatkozó nemzetközi szerződéseit, beltengerré tenné a Dél-kínai-tengert, és nyíltan fenyegeti az USA védelme alatt álló Tajvant.

Lassan fél éve Oroszország átvitt értelemben és konkrétan is átlépte a mindeddig tabunak számító határt, megtámadta a szuverén Ukrajnát a NATO fenyegető közelítésére, vagyis saját – állítása szerint: figyelembe nem vett – biztonsági érdekeivel kapcsolatos aggodalmaira hivatkozva. Válaszul az egész demokratikus Nyugat összefogott Ukrajna támogatása és Oroszország gazdasági pozícióinak megrendítése érdekében. Mindezek után ma már ott tartunk, hogy Oroszország, Kína és Irán közös hadgyakorlatra készül az eszement „szocialista” kormányai által tökéletesen elpusztított, ugyanakkor hatalmas olajkészletekkel rendelkező Venezuelában, mondhatni az USA pudvás alfelében. Ez a nyíltan bevallott USA elleni fenyegetés és provokáció erősen emlékeztet a hatvanas évek legveszélyesebb nemzetközi konfliktusára, a kubai válságra, noha atomfegyverekről jelenleg még nincs szó, vagy éppenséggel csak szó van, ellenben összeállni látszik a jelen gonosz tengelye, ami nagyon is ijesztő.

Amit látunk, nem más, mint a demokrácia és a diktatúra világméretű küzdelme. Még pontosabban, a diktátorok harca azért, hogy hagyják őket békén uralkodni elnyomott népük fölött, rajtuk senki ne

kérhessen számon semmiféle emberi jogokat, közjót, tisztességes kormányzást, semmiképpen se kelljen betartaniuk holmi ostoba és fölösleges nemzetközi egyezményeket, ha azok épp nem felelnek meg a pillanatnyi érdeküknek.

Hogy ez mennyire így van, éppen az mutatja a legvilágosabban, miként viselkedik ebben a helyzetben a NATO-tag Törökország, illetve a NATO- és EU-tag Magyarország. Nem vitás, hogy Orbánt hajlamai a természetes szövetségeseihez (Putyin, Hszi, Erdoğan) vonzzák, és fába szorult féregként kínlódik, hogy kimozogja magát ebből a – számára – kellemetlen csapdahelyzetből.

Nem tudhatjuk ma még, milyen eszközökkel fog végbemenni a Nagy Háború ezen – remélhetőleg – utolsó fordulója, a magamfajta optimisták számára még az is elképzelhető, hogy az atomrakéták végül a silókban maradnak. Ebben a remélhető esetben azonban a szükségképpen patthelyzet elkerülhetetlenné teszi a világ újrafelosztását, egy új Jaltát, a globalizáció jelenlegi mechanizmusainak összeomlása miatt pedig gyakorlatilag minden államnak döntenie kell, melyik táborhoz csatlakozik.

Mai ismereteink szerint a baljós változat, az egyetemes atomháború se vetne véget az emberi létezésnek, ennek a scenáriónak a következményeit azonban még végiggondolni se szeretném.

Ami bizonyos, és most mindannyian nap mint nap átélhetjük: megállíthatatlanul zuhanunk a szakadékba, és ahogyan a történelem során mindig, úgy most se tehetünk semmit. Ülünk, és elkeseredetten nézünk, mint a moziban.